

أُصُولُ السُّنَّةِ لِلْإِمَامِ الْحُمَيْدِيِّ

[4]

DE FUNDAMENTEN VAN DE SUNNAH

Al-'Imām Abū Bakr 'Abdullāh ibn az-Zubayr al-Ḥumaydiyy

219 NH رَحِمَهُ اللَّهُ

- de grote Imām in de ḥadīthwetenschappen en leraar van al-Bukhāriyy –

Vertaling:

Abū Khuzaymah Rashīd ibn 'Abd as-Salām ibn al-Ḥusayn
al-Bū'bīdiyy al-Ḥarrīshiyy al-Maṭālsiyy

Islamhuys

Deze verhandeling komt uit het boek 'De Geloofsleer van Ahl as-Sunnah: Een selectie authentieke verhandelingen van de Salaf & de klassieke Imams' (Islamhuys, 2023). Zie de laatste pagina in deze PDF voor een lijst van alle verhandelingen in het boek. [Klik hier om het boek te bestellen in de webwinkel.](#)

4.1 BIOGRAFIE VAN AL-'IMĀM AL-ḤUMAYDIYY (219 NH)

De edele Imām, grote ḥadīthgeleerde (*muḥaddith*) en bekende wetsgeleerde (*faqīh*) Abū Bakr 'Abdullāh ibn az-Zubayr ibn 'Īsā ibn 'Ubaydillāh ibn Usāmah ibn 'Abdillāh ibn Ḥumayd ibn Zuhayr ibn al-Ḥārith al-Qurashiyy al-'Asadiyy al-Ḥumaydiyy al-Makkiyy; de Shaykh van de Heilige Moskee in Makkah, de leraar van al-'Imām al-Bukhāriyy (256 NH) en de auteur van al-Musnad.

Zijn leraren

Hij leverde over van o.a. Ibrāhīm ibn Sa'd, Fuḍayl ibn 'Iyād, al-Walīd ibn Muslim, Wakī' en ash-Shāfi'iyy, maar vooral van Sufyān ibn 'Uyaynah.

Zijn studenten

Tot zijn studenten behoorden o.a. al-Bukhāriyy,^[1] adh-Dhuhliyy, Salamah ibn Shabīb, Ya'qūb al-Fasawiyy, Abū Zur'ah ar-Rāziyy, Bishr ibn Mūsā, Abū Ḥātim ar-Rāziyy, Ya'qūb ibn Shaybah^[2] en Ḥarb ibn Ismā'il al-Kirmāniyy.

Zijn wetenschappelijke positie

Al-'Imām al-Ḥumaydiyy was een Imām van Ahl as-Sunnah wa'l-Jamā'ah in de geloofsleer, de overleveringen en andere wetenschappen. Al-'Imām Aḥmad ibn Ḥanbal (241 NH) zei: "Al-Ḥumaydiyy is bij ons een Imām." Al-'Imām Abū Ḥātim ar-Rāziyy (277 NH) zei: "De meest betrouwbare en precieze als het gaat om het overleveren van Sufyān ibn 'Uyaynah (198 NH), is al-Ḥumaydiyy. Hij is de leider van de metgezellen van Ibn 'Uyaynah en een betrouwbare (*thiqah*) Imām." Al-'Imām Ya'qūb al-Fasawiyy (277 NH) zei: "Al-Ḥumaydiyy leverde over aan ons, en ik heb nog nooit iemand ontmoet die oprechter was tegenover de Islam en de moslims dan hij." Al-'Imām Ishāq ibn Rāhūyah (238 NH) zei: "De Imāms in onze tijd zijn drie

[1] De eerste overlevering in Ṣaḥīḥ al-Bukhāriyy is meteen overgeleverd van al-Ḥumaydiyy.

[2] Siyar A'lām an-Nubalā' (10/616-617).

personen: ash-Shāfi'īyy, al-Ḥumaydiyy en Abū 'Ubayd (al-Qāsim ibn Sallām).” Al-'Imām al-Bukhāriyy (256 NH) zei: “Al-Ḥumaydiyy is een Imām in de overleveringen.”^[1]

Zijn student al-'Imām Ḥarb al-Kirmāniyy^[2] (280 NH) prees hem als een van de Imāms van de Sunnah en zei: “Dit is het standpunt van de Imāms van kennis, de volgers van de overleveringen en de mensen van de Sunnah (Ahl as-Sunnah), die hierom bekend staan en hierin gevolgd worden. [...] Het zijn de standpunten van Aḥmad (ibn Ḥanbal), Ishāq ibn Ibrāhīm ibn Makhlad (Ibn Rāhūyah), 'Abdullāh ibn az-Zubayr al-Ḥumaydiyy, Sa'īd ibn Manṣūr en anderen bij wie wij gezeten hebben en van wie wij kennis namen.”^[3] Al-'Imām Ibn Taymiyyah bevestigde dit toen hij zei: “Dit is wat overgeleverd is van de Imāms van de Sunnah, zoals Ḥarb al-Kirmāniyy dit overleverde van degenen die hij meemaakte, zoals Aḥmad, Ishāq, Sa'īd ibn Manṣūr, 'Abdullāh ibn az-Zubayr al-Ḥumaydiyy en anderen.”^[4]

Zijn schrijfwerken

Al-'Imām al-Ḥumaydiyy ﷺ schreef meerdere werken:

- Al-Musnad: een uitgebreide ḥadīthverzameling, gecategoriseerd op basis van de namen van de metgezellen. Dit is het enige werk van al-Ḥumaydiyy dat ons bereikt heeft.
- Ar-Radd 'alā'n-Nu'mān (een weerlegging op Abū Ḥanīfah);
- At-Tafsīr;^[5]
- Ad-Dalā'il;^[6]

De verhandeling 'Uṣūl as-Sunnah' (De Fundamenten van de Sunnah) van al-Ḥumaydiyy is het laatste, afsluitende hoofdstuk van het eerste werk, al-Musnad. ■

[1] De voorgenoemde citaten zijn allen afkomstig uit Siyar A'lām an-Nubalā' (10/617-619).

[2] Wiens werk over het geloofsleer in deze verzameling opgenomen is: [10] De Geloofsleer van Ḥarb al-Kirmāniyy (Het Standpunt in de Geloofsleer).

[3] Kitāb as-Sunnah min Masā'il Ḥarb al-Kirmāniyy (p. 34, passage 1). Zie [10] De Geloofsleer van Ḥarb al-Kirmāniyy (Het Standpunt in de Geloofsleer), passage 1.

[4] Minhāj as-Sunnah an-Nabawiyyah (7/244) van Ibn Taymiyyah.

[5] Het tweede en het derde boek zijn vermeld in al-Jarḥ wat-Ta'dīl (8/40) van Ibn Abī Ḥātim.

[6] Kashf az-Zunūn (p. 1814) van Ḥājiyy Khalifah.

4.2 INTRODUCTIE TOT DE VERHANDELING

Een korte beschrijving

De Fundamenten van de Sunnah (*Uṣūl as-Sunnah*) is een korte verhandeling over de geloofsleer van Ahl as-Sunnah wa'l-Jamā'ah. Het behandelt o.a. de onderwerpen: de Voorbeschikking (al-Qadar), de definitie van al-'Imān (het geloof), de metgezellen, de Qur'ān, het zien van Allāh in het Hiernamaals, het bevestigen van de Eigenschappen van Allāh, de grote zondes en het verlaten van een van de vijf pilaren van de Islam. Het belang van dit werk manifesteert zich in het belang van de behandelde onderwerpen, het wetenschappelijke leiderschap van de auteur, de duidelijke bewoordingen en de weerlegging op bepaalde sektes zoals de Khawārij en de Jahmiyyah (wat meteen een weerlegging is op de Ashā'irah).

Het werk werd dan ook geciteerd door meerdere latere geleerden ter bevestiging van de juiste geloofsleer. Zo zei al-'Imām Ibn Taymiyyah in Majmū' al-Fatāwā: "Het is authentiek overgeleverd dat al-Ḥumaydiyy – Abū Bakr 'Abdullāh ibn az-Zubayr – zei: 'De Fundamenten van de Sunnah', waarna hij een aantal zaken opnoemde en zei: 'En wat vermeld staat in de Qur'ān en de overleveringen, zoals...'”^[1], waarna Ibn Taymiyyah passage 10 citeerde, die gaat over het bevestigen van de Eigenschappen van Allāh.

Ook al-'Imām Ibn al-Qayyim citeerde deze passage in zijn werk Ijtimā' al-Juyūsh al-'Islāmiyyah^[2], evenals Ibn Qudāmah al-Maqdisiyy (620 NH) in Dhamm at-Ta'wīl^[3] en adh-Dhahabiyy in al-'Uluww li'l-'Aliyy al-Ghaffār^[4] en Tadhkirat al-Ḥuffāz^[5]. Dit laat zien dat het werk als een autoriteit in de geloofsleer werd beschouwd.

[1] Majmū' al-Fatāwā (4/6) van Ibn Taymiyyah.

[2] Dhamm at-Ta'wīl (p. 30-31) van Ibn Qudāmah.

[3] Ijtimā' al-Juyūsh al-'Islāmiyyah (pp. 332-333) van Ibn al-Qayyim.

[4] Al-'Uluww li'l-'Aliyy al-Ghaffār (pp. 167-168, nr. 454).

[5] Tadhkirat al-Ḥuffāz (2/414) van adh-Dhahabiyy.

Bronnen & authenticiteit

De verhandeling staat aan het einde van Musnad al-Ḥumaydiyy en vormt het laatste hoofdstuk van het werk. Hiermee staat de authenticiteit van de verhandeling vast. De verhandeling kent meerdere bronnen:

1. Twee manuscripten van al-Musnad: manuscript 1609 (geschreven in 603 NH; hieronder aangeduid als 'het eerste manuscript') en manuscript 1588 (geschreven in 689 NH; hieronder aangeduid als 'het tweede manuscript'), gescand door het Centrum voor Manuscripten aan de Islamitische Universiteit van al-Madīnah, van de oorspronkelijke versies van al-Maktabah az-Zāhiriyyah in Damascus, Syrië.
2. Musnad al-Ḥumaydiyy, uitgave: Dār al-Ma'mūn/Dār al-Mughnī, 2^e druk, 1423 NH (2002 NC); red.: Ḥusayn Salīm ad-Dārāniyy; vol. 2, pp. 355-360.
3. Musnad al-Ḥumaydiyy, uitgave: 'Ālam al-Kutub (Beiroet), 1382 NH (1962 NC), red.: Ḥabīb ar-Raḥmān al-ʿAẓamiyy; pp. 546-548.
4. Uṣūl as-Sunnah, al-Ḥumaydiyy; uitgave: Dār Ibn al-ʿAthīr (Koeweit), 1^e druk, 1418 NH (1997 NC); redactie: Mishʿal al-Ḥadāriyy, pp. 36-44. Gebaseerd op de twee manuscripten en bron nr. 3.
5. Uṣūl as-Sunnah, al-Ḥumaydiyy; digitale publicatie (PDF) van de website al-ʿAlukah (alukah.net); redactie: al-Ḥayālīyy; pp. 18-26; gebaseerd op de twee manuscripten.
6. Al-Jāmiʿ fī 'Aqā'id wa Rasā'il Ahl as-Sunnah wa'l-ʿAthar, 'Ādil Āl Ḥamdān al-Ghāmidiyy (Dār al-Manhaj al-ʿAwwal, 2^e druk, 1437 NH/2017 NC); pp. 269-272; gebaseerd op de twee manuscripten en bron nr. 2.

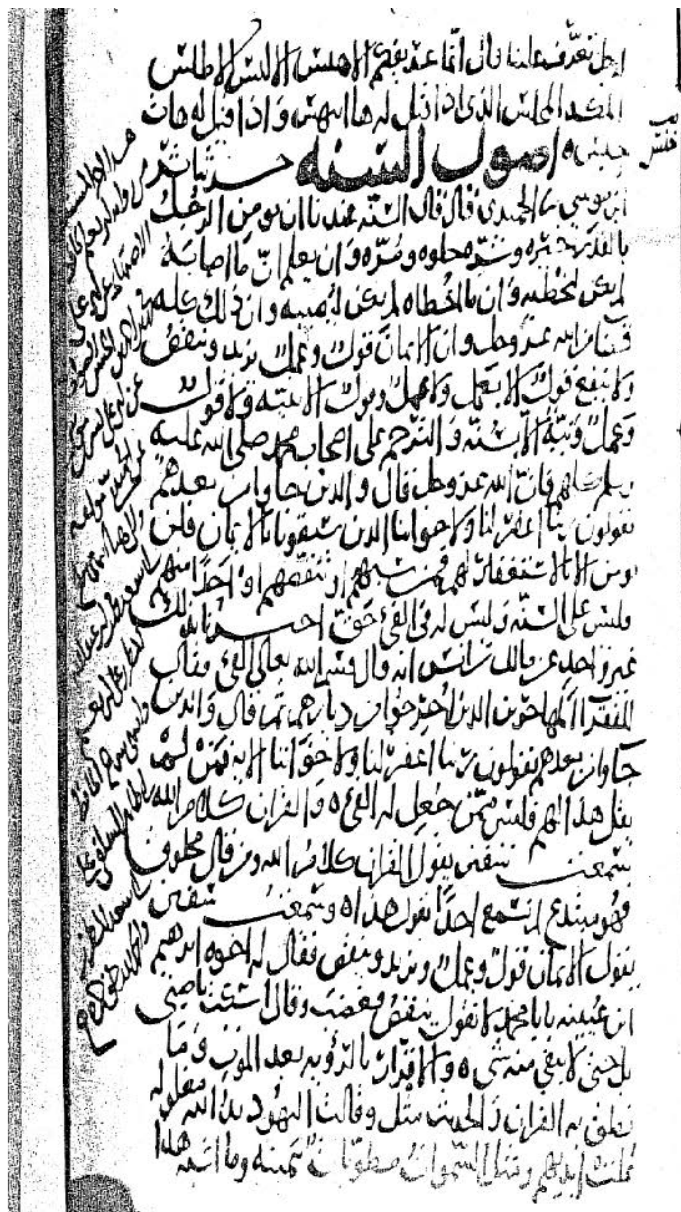
Vertaling

Bij het vertalen van deze verhandeling en het overnemen van de Arabische tekst is primair gebruik gemaakt van bronnen 2, 4 en 6, en waar nodig tevens van de resterende bronnen, inclusief de manuscripten.

Het manuscript

Hieronder volgt het eerste manuscript (nr. 1609).

De eerste pagina van het eerste manuscript:

[4] DE FUNDAMENTEN VAN DE SUNNAH

VAN AL-ʿIMĀM AL-ḤUMAYDIYY

De Sunnah is bij ons:

السُّنَّةُ عِنْدَنَا:

1. Dat een persoon gelooft in de Voorbeschikking (al-Qadar): zowel het goede als het slechte ervan en zowel het zoete als het bittere ervan.^[1]

1. أَنْ يُؤْمِنَ الرَّجُلُ بِالْقَدَرِ خَيْرِهِ وَشَرِّهِ، حُلْوِهِ وَمُرِّهِ.

2. Dat een persoon weet dat hetgeen hem getroffen heeft, hem nooit gemist zou hebben, en dat hetgeen hem gemist heeft, hem nooit getroffen zou hebben, en dat dit allemaal een Voorbepaling (Qaḍā) van Allāh ﷻ is.

2. وَأَنْ يَعْلَمَ أَنَّ مَا أَصَابَهُ لَمْ يَكُنْ لِيُخْطِئَهُ، وَأَنَّ مَا أَخْطَأَهُ لَمْ يَكُنْ لِيُصِيبَهُ، وَأَنَّ ذَلِكَ كُلُّهُ قَضَاءٌ مِنَ اللَّهِ ﷻ.

3. Al-ʿImān (het geloof) bestaat uit uitspraken en daden;^[2] het kan toenemen en afnemen. Uitspraken zijn niet van nut zonder daden; daden en uitspraken zijn niet van nut zonder de intentie; en daden, uitspraken en de intentie zijn niet van nut zonder de Sunnah.^[3]

3. وَأَنَّ الْإِيمَانَ قَوْلٌ وَعَمَلٌ، يَزِيدُ وَيَنْقُصُ. وَلَا يَنْفَعُ قَوْلٌ إِلَّا بِعَمَلٍ، وَلَا عَمَلٌ وَقَوْلٌ إِلَّا بِنِيَّةٍ، وَلَا قَوْلٌ وَعَمَلٌ وَنِيَّةٌ إِلَّا بِسُنَّةٍ.

4. Het vragen om genade (aan Allāh) voor alle metgezellen van Muḥammad ﷺ, want Allāh ﷻ zei: «En (voor) degenen die na hen kwamen, zij zeggen: “Onze Heer, vergeef ons en onze broeders die ons voorgingen in het geloof...”»^[4] Iemand zal dus niet geloven totdat hij vergeving voor hen vraagt.^[5]

4. وَالتَّوَضُّعُ عَلَى أَصْحَابِ مُحَمَّدٍ ﷺ كُلِّهِمْ، فَإِنَّ اللَّهَ ﷻ قَالَ: «وَالَّذِينَ جَاءُوا مِنْ بَعْدِهِمْ يَقُولُونَ رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا وَلِإِخْوَانِنَا الَّذِينَ سَبَقُونَا بِالْإِيمَانِ» [الحشر: 10], فَلَنْ يُؤْمِنَ إِلَّا بِالِاسْتِغْفَارِ لَهُمْ.

[1] In de bekende overlevering van de Engel Jibril in Ṣaḥīḥ Muslim (8), zei de Profeet ﷺ: “...en dat je gelooft in de Voorbeschikking (al-Qadar), zowel het goede als het kwade ervan.”

[2] D.w.z. de uitspraken van het hart (i.e. de innerlijke overtuiging), de uitspraken van de tong, de daden van het hart en de daden van de ledematen. Zie de uitleg van Ibn Taymiyyah in de voetnoot van [1] De Ge-loofsleer van Sufyān ath-Thawriyy, passage 2.

[3] De Sunnah (methode) van de Profeet ﷺ.

[4] Sūrat al-Ḥaṣhr 59:10.

[5] In de gedrukte versies van Musnad al-Ḥumaydiyy: “We werden dus enkel opgedragen tot het vragen van vergeving voor hen.” In de manuscripten en bronnen 4, 5 en 6 staat het echter zoals het hier vermeld is.

5. Wie hen – of één van hen – beschimpt of kleineert, bevindt zich niet op de Sunnah en heeft geen recht op de *fay*'.^[1]

5. فَمَنْ سَبَّهُمْ أَوْ تَنَصَّصَهُمْ أَوْ أَحَدًا مِنْهُمْ فَلَيْسَ عَلَى السُّنَّةِ، وَلَيْسَ لَهُ فِي الْفَيِّ حَقٌّ.

6. Meerdere overleveraars hebben dit aan ons overgeleverd van Mālik ibn Anas, namelijk dat hij zei: “Allāh heeft de *fay*’ verdeeld, Hij zei: ﴿(En er is ook een aandeel in de *fay*) voor de arme Muhājirīn (de Emigranten) die werden verdreven uit hun huizen...﴾^[2] Vervolgens zei Hij: ﴿(voor) degenen die na hen kwamen, zij zeggen: “Onze Heer, vergeef ons en onze broeders die ons voorgingen in het geloof...﴾^[3] Wie dit niet zegt over hen, behoort niet tot degenen aan wie de *fay*’ toegewezen is.”^[4]

6. أَخْبَرَنَا بِذَلِكَ عَمْرٍو وَاحِدٌ عَنْ مَالِكِ بْنِ أَنَسٍ أَنَّهُ قَالَ: قَسَمَ اللَّهُ تَعَالَى الْفَيَّ فَقَالَ: ﴿لِلْفُقَرَاءِ الْمُهَاجِرِينَ الَّذِينَ أُخْرِجُوا مِنْ دِيَارِهِمْ﴾ [الْحَنْزَل: 8]. ثُمَّ قَالَ: ﴿وَالَّذِينَ جَاءُوا مِنْ بَعْدِهِمْ يَقُولُونَ رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا وَلِإِخْوَانِنَا الَّذِينَ سَبَقُونَا بِالْإِيمَانِ﴾ [الْحَنْزَل: 10], فَمَنْ لَمْ يَقُلْ هَذَا هُمْ فَلَيْسَ مِنْ جِيلٍ لَهُ الْفَيُّ.

7. De Qurʾān is de Spraak (*Kalām*) van Allāh. Ik hoorde Sufyān (ibn ʿUyaynah^[5]) zeggen: “De Qurʾān is de Spraak van Allāh. Wie zegt dat het geschapen is, die is een innovator (*mubtadi*).^[6] We hebben niemand gehoord die dit zegt.”^[7]

7. وَالْقُرْآنُ كَلَامُ اللَّهِ، سَمِعْتُ سُفْيَانَ يَقُولُ: الْقُرْآنُ كَلَامُ اللَّهِ، وَمَنْ قَالَ: خُلِقَ، فَهُوَ مُبْتَدِعٌ، لَمْ نَسْمَعْ أَحَدًا يَقُولُ هَذَا.

[1] *Fay*': oorlogsbuit die verkregen is zonder strijd.

[2] Sūrat al-Ḥashr 59:8.

[3] Sūrat al-Ḥashr 59:10.

[4] Al-Lālakāʿiyy leverde over in Sharḥ Uṣūl Iʿtiqād Ahl as-Sunnah (1956): “Overgeleverd van Maʿn ibn ʿIsā, hij zei: Ik hoorde Mālik ibn Anas zeggen: ‘Wie de metgezellen van de Profeet ﷺ beledigt heeft geen recht op *al-fay*’. Allāh ﷻ zeg (vert.): ﴿(En er is ook een aandeel in de *fay*) voor de arme Muhājirīn (de Emigranten) die verdreven werden uit hun huizen en van hun bezittingen, terwijl zij streven naar de Gunst van Allāh en (Zijn) Tevredenheid...﴾ [59:8] tot het einde van het vers: dit gaat over de Metgezellen van de Profeet ﷺ die met hem emigreerden, Vervolgens zei Hij (vert.): ﴿(En (ook voor) degenen die zich vóór hen (i.e. vóór de Muhājirīn) in de stad (al-Madīnah) gevestigd hadden, en het geloof geaccepteerd hebben...﴾ [59:9], dit zijn de Anṣār (de Helpers). En vervolgens zei Hij (vert.): ﴿(En (voor) degenen die na hen kwamen, zij zeggen: “Onze Heer, vergeef ons en onze broeders die ons voorgingen in het geloof...﴾ [59:10]. De *fay*’ is dus voor deze drie (groepen), en wie de metgezellen van de Boodschapper van Allāh ﷻ beledigt, behoort niet tot deze drie (groepen) en heeft geen recht op de *fay*’.” Einde citaat.

[5] Sufyān ibn ʿUyaynah ibn Abī ʿImrān Maymūn, Abū Muḥammad al-Hilālīyy al-Kūfiyy al-Makkiyy ﷺ, de edele Imām van Makkah en leraar van o.a. al-Ḥumaydiyy, ash-Shāfiʿiyy, ʿAliyy ibn al-Madīniyy en Aḥmad ibn Ḥanbal. Hij werd geboren in 107 NH en overleed in 198 NH.

[6] D.w.z. een innovator van wiens dwaling het niveau van ongeloof bereikt. Al-ʿImām ʿAbdullāh ibn Aḥmad (290 NH) ﷺ zei in zijn werk as-Sunnah (25): “Ghiyāth ibn Jaʿfar leverde over aan mij, hij zei: ‘Ik hoorde Sufyān ibn ʿUyaynah zeggen: ‘De Qurʾān is de Spraak (*Kalām*) van Allāh ﷻ. Wie zegt dat het geschapen is, is een ongelovige.’”

[7] Tevens overgeleverd door Ḥarab al-Kirmāniyy in Kitāb as-Sunnah min Masaʿil Ḥarab (393).

8. Ik hoorde Sufyān (ibn ‘Uyaynah) zeggen: “Al-‘Imān (het geloof) bestaat uit uitspraken en daden; het kan toenemen en afnemen.” Zijn broer Ibrāhīm ibn ‘Uyaynah zei tegen hem: “O Abū Muḥammad, zeg niet: het kan afnemen.” Sufyān werd boos en zei: “Wees stil, o kind. Sterker nog, [het kan afnemen] tot er niets meer van over is!”^[1]

8. وَسَمِعْتُ سُفْيَانَ يَقُولُ: الْإِيمَانُ قَوْلٌ وَعَمَلٌ وَيَزِيدُ وَيَنْقُصُ، فَقَالَ لَهُ أَخُوهُ إِبْرَاهِيمُ بْنُ عُيَيْنَةَ: يَا أَبَا مُحَمَّدٍ لَا تَقُلْ يَنْقُصُ، فَغَضِبَ وَقَالَ: اسْكُتْ يَا صَبِي! بَلَى حَتَّى لَا يَبْقَى مِنْهُ شَيْءٌ.

9. Het bevestigen van *ar-ru'yah*^[2] na de dood.^[3]

9. وَالْإِقْرَارُ بِالرُّؤْيَةِ بَعْدَ الْمَوْتِ.

10. Wat de Qurʾān en de overleveringen vermeld hebben, zoals: ﴿En de joden zeiden: “De Hand van Allāh is vastgebonden.” Laat hun handen vastgebonden zijn﴾^[4], en zoals: ﴿en de hemelen zullen opgerold zijn in Zijn Rechterhand.﴾^[5] en dergelijke teksten in de Qurʾān en de overleveringen: hier voegen we niks aan toe, noch geven we er een uitleg aan (zonder bewijs). We stoppen daar waar de Qurʾān en de Sunnah stoppen en we zeggen: ﴿De Genadevolle (ar-Raḥmān) heeft Zich op de Troon gevestigd. {5}﴾.^[6] Wie iets anders beweert is een Muʾaṭṭil,^[7] een Jahmiyy.^{[8][9]}

10. وَمَا نَطَقَ بِهِ الْقُرْآنُ وَالْحَدِيثُ، مِثْلُ: ﴿وَقَالَتِ الْيَهُودُ يَدُ اللَّهِ مَغْلُولَةٌ غُلَّتْ أَيْدِيهِمْ﴾ [الْمَائِدَةُ: 64]، وَمِثْلُ: ﴿وَالسَّمَوَاتُ مَطْوِيَاتٌ بِيَمِينِهِ﴾ [الزُّمَرُ: 67]، وَمَا أَشْبَهَ ذَلِكَ مِنَ الْقُرْآنِ وَالْحَدِيثِ لَا نَزِيدُ فِيهِ وَلَا نَفْسُهُ، يَقِفُ عَلَى مَا وَقَفَ عَلَيْهِ الْقُرْآنُ وَالسُّنَّةُ، وَنَقُولُ: ﴿الرَّحْمَنُ عَلَى الْعَرْشِ اسْتَوَى﴾ [طه: 5]، مَنْ زَعَمَ غَيْرَ هَذَا فَهُوَ مُعْطَلٌ جَهْمِيٌّ.

[1] Overgeleverd door al-ʿAdaniyy in al-ʿImān (28), al-Khallāl in zijn Kitāb as-Sunnah (1018, 1042), Ibn Baṭṭah in al-ʿIbānah al-Kubrā (1149) en al-ʿĀjurriyy in ash-Sharīʿah (240).

[2] *Ar-Ru'yah*: de bezichtiging, d.w.z. het zien van Allāh (door de gelovigen) in het Hiernamaals.

[3] De gelovigen zullen Allāh zien in het Hiernamaals. Allāh zei (vert.): ﴿Op die Dag zullen (sommige) gezichten stralen. {22} Naar hun Heer zullen zij kijken. {23}﴾ [75:22-23]. In Ṣaḥīḥ al-Bukhārīyy (554) en Ṣaḥīḥ Muslim (633) is overgeleverd van Jarīr ؓ dat de Boodschapper van Allāh ﷺ zei: “Voorwaar, jullie zullen jullie Heer zien (op de Dag der Opstanding) zoals jullie deze maan zien en jullie zullen elkaar niet verdringen om Hem te zien.” Wat betreft de ongelovigen: Allāh zei (vert.): ﴿Nee! Voorwaar, zij zullen op die Dag zeker van hun Heer worden afgeschermd. {15}﴾ [83:15].

[4] Sūrat al-Mā'idah 5:64.

[5] Sūrat az-Zumar 39:67.

[6] Sūrat Ṭā-Hā 20:5.

[7] Muʾaṭṭil: een ontkenner van de Eigenschappen van Allāh; mv.: Muʾaṭṭilāh.

[8] Jahmiyy: ev. van Jahmiyyah, de volgelingen van al-Jahm ibn Ṣafwān (128 NH). Hij was de student van al-Ja'd ibn Dirham, die in 124 NH geëxecuteerd werd vanwege zijn ongeloof. Al-ʿImām al-Kirmāniyy (280 NH) ؓ zei in [10] De Geloofsleer van Ḥarb al-Kirmāniyy (96): “De Jahmiyyah – de vijanden van Allāh; zij zijn degenen die beweren dat de Qurʾān geschapen is, dat Allāh ﷻ niet tegen Mūsā gesproken heeft, dat Allāh niet spreekt, dat Hij niet gezien kan worden, dat er geen plek (*makān*) bekend is voor Allāh, dat Allāh geen Troon heeft, noch een Kursiyy (Stoel), en andere uitspraken die ik liever niet vermeld.”

[9] Al-ʿImām Ibn Taymiyyah zei in [16] Al-ʿAqidah al-Wāsiṭiyyah (passage 2; Majmūʿ al-Fatāwā 3/129-130): “Onder het geloven in Allāh valt: het geloven in hetgeen waarmee Hij Zichzelf beschreven heeft in Zijn Boek en waarmee Zijn Boodschapper ﷺ Hem beschreven heeft, zonder verdraaiing (*taḥrif*) of ontkenning (*taʿṭil*) en zonder hoedanigheidsbepaling (*takyif*) of vergelijking (*tamthil*).”

11. We zeggen niet zoals de Khawārij^[1] zeiden, namelijk dat degenen die een grote zonde verricht, ongelovig is geworden. 11. وَأَنْ لَا نَقُولَ كَمَا قَالَتِ الْخَوَارِجُ: مَنْ أَصَابَ كَبِيرَةً، فَقَدْ كَفَرَ.
12. We verklaren [een moslim] niet tot ongelovig vanwege een zonde; ongeloof bevindt zich slechts in het verlaten van de vijf (pilaren) die de Boodschapper van Allāh ﷺ noemde: “De Islam is gebouwd op vijf (pilaren): de getuigenis dat er geen rechtmatige aanbestede is behalve Allāh en dat Muḥammad de Boodschapper van Allāh is, het tot stand brengen van het gebed, het geven van de Zakāh, het vasten van de Ramaḍān en het verrichten van de Ḥajj naar het Huis.”^{[2][3]} 12. وَلَا نَكْفُرُ بِنَبِيِّهِ مِنَ الذُّنُوبِ، إِنَّمَا الْكُفْرُ فِي تَرْكِ الْحُمُسِ الَّتِي قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: بُنِيَ الْإِسْلَامُ عَلَى خَمْسٍ: شَهَادَةُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَأَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ، وَإِقَامُ الصَّلَاةِ، وَإِيتَاءُ الزَّكَاةِ، وَصَوْمُ رَمَضَانَ، وَحَجُّ الْبَيْتِ.

[1] Khawārij: degenen die de moslims tot ongelovig verklaren vanwege zondes en die rebelleren tegen de moslimleiders en de moslimgemeenschap. (Al-Khawārij, Naṣir al-ʿAql; p. 28)

[2] Overgeleverd in Ṣaḥīḥ al-Bukhāriyy (8) en Ṣaḥīḥ Muslim (21, 22).

[3] Er is consensus onder de geleerden over het ongeloof van degene die de geloofsgetuigenis laat. Over de verlater van de tweede pilaar – het gebed – is een consensus van o.a. de metgezellen overgeleverd. De edele Ṭābiʿiyy ʿAbdullāh ibn Shaqīq (108 NH) ❁ zei: “De metgezellen van de Profeet ﷺ beschouwden het verlaten van geen enkele daad als ongeloof, behalve het gebed.” Overgeleverd in Jāmiʿ at-Tirmidhiyy (2622) en Taʿzīm Qadr aṣ-Ṣalāh (948) van al-Marwaziyy. Ash-Shaykh Ibn Bāz ❁ zei in Majmūʿ al-Fatāwā (10/240): “ʿAbdullāh ibn Shaqīq al-ʿUqayliyy, de eminente Ṭābiʿiyy, vermeldt over de metgezellen van de Profeet ﷺ dat zij het verlaten van geen enkele daad als ongeloof beschouwden, behalve het gebed. Dit duidt erop dat het verlaten ervan ongeloof is, volgens de consensus van de metgezellen ❁.”

Het meningsverschil over de verlater van het gebed is enkel bij latere geleerden ontstaan; zie [10] De Geloofsleer van Ḥarb al-Kirmāniyy, passage 33, incl. de voetnoot over de verlater van het gebed. Er is verder een meningsverschil over de verlater van de resterende pilaren: de Zakāh, het vasten en de Ḥajj.

■ Al-ʿImām Ibn Taymiyyah ❁ zei in Majmūʿ al-Fatāwā (7/610-11): “Wanneer iemand de verplichting van deze vier pilaren (het gebed, de Zakāh, het vasten en de Ḥajj) erkent maar het niet verricht, dan zijn er meerdere uitspraken over het tot ongelovig verklaren van diegene, die allemaal overleveringen zijn van Aḥmad: (1) De eerste uitspraak is dat iemand ongelovig wordt door het verlaten van één van de vier pilaren, zelfs de Ḥajj, ook al is er een meningsverschil onder de geleerden over de toegestaanheid van het uitstellen van de Ḥajj: als hij vastberaden is om het helemaal niet te verrichten, dan wordt hij ongelovig. Dit is de uitspraak van een groep onder de Salaf en het is één van de overleveringen van Aḥmad, die gekozen werd door Abū Bakr (al-Khallāl). (2) De tweede uitspraak is dat iemand niet ongelovig wordt door het verlaten van een van deze pilaren, zolang hij erkent dat het verplicht is; dit is de bekende uitspraak bij veel fuqahāʾ (wetsgeleerden) onder de metgezellen van Abū Ḥanīfah, Mālik en ash-Shāfiʿiyy. Het is ook één van de overleveringen van Aḥmad, die gekozen werd door onder anderen Ibn Baṭṭāh.

“(3) De derde uitspraak is dat iemand enkel ongelovig wordt door het verlaten van het gebed. Dit is de derde overlevering van al-ʿImām Aḥmad en het is de uitspraak van velen onder de Salaf, een groep onder de metgezellen van Mālik en ash-Shāfiʿiyy en een groep onder de metgezellen van Aḥmad. (4) De vierde uitspraak is dat iemand ongelovig wordt door het verlaten van het gebed of het verlaten van de Zakāh. (5) De vijfde uitspraak is dat iemand ongelovig wordt door het verlaten van het gebed of het verlaten van de Zakāh indien hij omwille hiervan (i.e. omwille van het verlaten ervan) strijdt tegen de regeringsleider – en niet door het verlaten van het vasten of de Ḥajj.” Einde citaat van al-ʿImām Ibn Taymiyyah.

13. Bij drie van deze zaken krijgt de verlater geen uitstel: wie de getuigenis niet uitspreekt, wie niet bidt en wie niet vast, want niets hiervan mag uitgesteld worden buiten haar tijd, en het volstaat niet dat iemand het inhaalt nadat hij het bewust uit nalatigheid uitstelde buiten haar tijd.^[1]

13. فَأَمَّا ثَلَاثٌ مِنْهَا فَلَا يُتَأَخَّرُ تَارِكُهَا: مَنْ لَمْ يَشْهَدْ، وَلَمْ يُصَلِّ، وَلَمْ يَصُمْ؛ لِأَنَّهُ لَا يُؤَخَّرُ شَيْءٌ مِنْ هَذَا عَنْ وَقْتِهِ، وَلَا يُخَيَّرُ مَنْ قَضَاهُ بَعْدَ تَغْرِيبِهِ فِيهِ عَامِدًا عَنْ وَقْتِهِ.

14. Wat betreft de Zakāh:^[2] wanneer iemand het ook maar volbrengt, dan is het vervuld, maar diegene is alsnog zondig vanwege het achterhouden ervan [wanneer hij het uitstelt].

14. فَأَمَّا الزَّكَاةُ فَمَنْ مَّا أَدَّاهَا أَجْرَأَتْ عَنْهُ، وَكَانَ آثِمًا فِي الْحَبْسِ.

15. Wat betreft de Ḥajj: degene voor wie het verplicht is geworden en die een weg ernaartoe gevonden heeft, voor hem is het verplicht. Het is niet verplicht voor hem om het in datzelfde jaar nog te verrichten, tenzij het niet anders kan.^[3] Wanneer hij het ook maar volbrengt, dan heeft hij het volbracht, en hij is niet zondig door het uitstellen ervan wanneer hij het volbracht heeft. Dit in tegenstelling tot de Zakāh, want de Zakāh is het recht van de arme moslims dat hij achterhouden heeft, waardoor hij zondig is totdat het bij hen terechtkomt.

15. وَأَمَّا الْحَجُّ فَمَنْ وَجَبَ عَلَيْهِ، وَوَجَدَ السَّبِيلَ إِلَيْهِ، وَجَبَ عَلَيْهِ. وَلَا يُجِبُ عَلَيْهِ فِي عَامِهِ ذَلِكَ حَتَّى لَا يَكُونَ لَهُ مِنْهُ بُدٌّ، مَتَى أَدَّاهُ كَانَ مُؤَدِّيًّا، وَلَمْ يَكُنْ آثِمًا فِي تَأْخِيرِهِ إِذَا أَدَّاهُ كَمَا كَانَ آثِمًا فِي الزَّكَاةِ، لِأَنَّ الزَّكَاةَ حَقٌّ لِمُسْلِمِينَ مَسَاكِينَ حَبَسَهُ عَلَيْهِمْ، فَكَانَ آثِمًا حَتَّى وَصَلَ إِلَيْهِمْ.

De Ḥajj, echter, is tussen hem en zijn Heer: wanneer hij het volbrengt, dan heeft hij het volbracht. Als hij overlijdt terwijl hij een weg gevonden had (naar de Ḥajj) en ertoe in staat was maar geen Ḥajj verricht heft, dan zal hij Allāh smeken om hem terug te laten keren naar de wereld om de Ḥajj te kunnen verrichten.^[4] Het is verplicht voor zijn familie om de Ḥajj te verrichten in zijn plaats, en we hopen dat het daarmee voor hem volbracht is, net zoals wanneer hij een schuld zou hebben en het na zijn dood voor hem afgelost wordt. ■

وَأَمَّا الْحَجُّ فَكَانَ فِيمَا بَيْنَهُ وَبَيْنَ رَبِّهِ إِذَا أَدَّاهُ فَقَدْ أَدَّى. وَإِنْ هُوَ مَاتَ وَهُوَ وَاجِدٌ مُسْتَطِيعٌ وَلَمْ يَحْجَّ، سَأَلَ الرَّجْعَةَ إِلَى الدُّنْيَا أَنْ يَحْجَّ. وَيَجِبُ لِأَهْلِهِ أَنْ يَحْجُّوا عَنْهُ. وَتَرْجُو أَنْ يَكُونَ ذَلِكَ مُؤَدِّيًّا عَنْهُ، كَمَا لَوْ كَانَ عَلَيْهِ دَيْنٌ فَقُضِيَ عَنْهُ بَعْدَ مَوْتِهِ.

[1] Er is een meningsverschil onder de geleerden over de vraag of de verlater van het gebed, nadat hij berouw heeft getoond, de gebeden in moet halen die hij niet verricht heeft. Zie Ta'zīm Qadr aṣ-Ṣalāh (2/996) van al-Marwaziyy en Faṭḥ al-Bārī (3/353) van Ibn Rajab al-Ḥanbaliyy.

[2] Zakāh: een financiële verplichting die geheven wordt op bepaalde specifieke bezittingen, gegeven wordt aan bepaalde specifieke categorieën en verschuldigd is op een bepaald specifiek tijdstip.

[3] Er is een meningsverschil onder de geleerden over de vraag of de Ḥajj een verplichting is die meteen verricht moet worden (wanneer iemand ertoe in staat is) en niet uitgesteld mag worden. Zie al-Mughnī (5/36-38) van Ibn Qudāmah al-Maqdisiyy.

[4] D.w.z. hij zal spijt hebben van zijn nalatigheid en Allāh vragen om terug te mogen keren naar het wereldse leven om de Ḥajj te verrichten.

Verhandelingen in 'De Geloofsleer van Ahl as-Sunnah: Een selectie authentieke verhandelingen van de Salaf & de klassieke Imams (tot 400 NH)':

1. *De Geloofsleer van Sufyān ath-Thawriyy*, door al-'Imām Sufyān ath-Thawriyy (161 NH).
2. *Een Korte Geloofsleer van al-'Imām Mālik*, door al-'Imām Mālik ibn Anas (179 NH).
3. *De Inleiding van ar-Risālah*, door al-'Imām ash-Shāfi'yy (204 NH).
4. *De Fundamenten van de Sunnah*, door al-'Imām al-Ḥumaydiyy (219 NH).
5. *De Geloofsleer van Qutaybah ibn Sa'īd*, door al-'Imām Qutaybah ibn Sa'īd (240 NH).
6. *De Fundamenten van de Sunnah*, door al-'Imām Aḥmad ibn Ḥanbal (241 NH).
7. *De Geloofsleer van al-Bukhāriyy*, door al-'Imām al-Bukhāriyy (256 NH).
8. *De Uitleg van de Sunnah*, door al-'Imām al-Muzaniyy (264 NH).
9. *Het Fundament van de Sunnah & de Geloofsleer van de Religie (De Geloofsleer van ar-Rāziyyayn)*, door al-'Imām Abū Zur'ah ar-Rāziyy (264 NH) & al-'Imām Abū Ḥātim ar-Rāziyy (277 NH).
10. *De Geloofsleer van Ḥarb al-Kirmāniyy (Het Standpunt in de Geloofsleer)*, door al-'Imām Ḥarb ibn Ismā'īl al-Kirmāniyy (280 NH).
11. *De Duidelijke Sunnah*, door al-'Imām Ibn Jarīr aṭ-Ṭabariyy (310 NH).
12. *Het Ḥā'iyyah-gedicht over de Sunnah*, door al-'Imām Ibn Abī Dāwūd (316 NH).
13. *De Uitleg van de Sunnah*, door al-'Imām al-Barbahāriyy (329 NH).
14. *De Inleiding van al-Jāmi'* (*De Geloofsleer van Mālik*), door al-'Imām Ibn Abī Zayd al-Qayrawāniyy al-Mālikiyy (386 NH).
15. *De Inleiding van ar-Risālah*, door al-'Imām Ibn Abī Zayd al-Qayrawāniyy al-Mālikiyy (386 NH).

Appendix:

16. *Al-'Aqīdah al-Wāsiṭiyyah (De Wāsiṭische Geloofsleer)*, door al-'Imām Ibn Taymiyyah (728 NH).
17. *De Geloofsleer van Ibn 'Abd al-Wahhāb (De brief aan de inwoners van al-Qaṣīm)*, door al-'Imām Muḥammad ibn 'Abd al-Wahhāb (1206 NH).